

Prawo informatyczne i geoinformacyjne / Autorzy Marlena Jankowska, Mirosław Pawełczyk, Ewelina Badura, Paulina Gwoździewicz-Matan, Marek Porzeżyński, Agnieszka Stępień-Banach, Agata Zaczek, Marek Oleksyn, Dominik Kurczab. – Warszawa, 2021

Spis treści

Przedmowa	V
Wykaz skrótów	XVII
Rozdział I. Wprowadzenie do prawa informatycznego	1
§ 1. Prawo informatyczne	2
I. Pojęcie informatyki i jego pochodzenie	2
1. Informatyka	2
2. Próby definicyjne	3
3. Technologie informacyjne i technologie informatyczne	6
II. Gałęzie i działy informatyki	6
1. Podział na informatykę teoretyczną i praktyczną oraz inne podziały	6
III. System prawa, gałęzie prawa, dyscypliny naukowe i dydaktyczne	8
1. Prawo prywatne i prawo publiczne	8
2. Gałęzie prawa	9
3. Nowe dyscypliny naukowe i dydaktyczne. Informatyzacja państwa	10
§ 2. Systematyka prawa informatycznego	11
I. Status prawa informatycznego, przedmiot regulacji oraz podstawowe regulacje prawne	11
1. Definicja prawa informatycznego i jego przedmiot	11
2. Podstawowe regulacje prawne w informatyce	13
II. Przedmiot i systematyka prawa informatycznego	14
§3. Zarys prawa informatycznego - wprowadzenie	16
I. Własność intelektualna a inne dziedziny nauk	16
II. Zakres przedmiotowy prawa informatycznego	17
1. Prawo autorskie w informatyce	17
2. Ochrona baz danych	17
3. Prawo własności przemysłowej	17
4. E-commerce	18
5. Dostęp do informacji publicznej i re-use	18
6. Ochrona danych osobowych i prywatności	18
7. Infrastruktura informacji przestrzennej	19
III. Rozwój ICT w Polsce	20
IV. Higiena cyfrowa	21
Rozdział II. Historia i źródła prawa informatycznego	23
§ 4. Uwagi wprowadzające	23

I. Internet, Internet rzeczy, sztuczna inteligencja	23
§ 5. Historia źródeł prawa informatycznego w ujęciu prawnym	25
I. Rozwój i źródła prawa informatycznego w Europie i Polsce w ujęciu prawnym	25
1. Prawne określenie pojęcia internetu	25
2. Historia i źródła unijnego prawa informatycznego	26
3. Historia i źródła prawa informatycznego w polskiej administracji publicznej	28
§ 6. Historia źródeł prawa internetu rzeczy	32
§ 7. Historia źródeł prawa sztucznej inteligencji	41
Rozdział III. Społeczeństwo i usługi XXI w.	47
§ 8. Uwagi ogólne	49
I. Zegar, prasa drukarska, internet - trzy kamienie milowe społeczeństwa informacyjnego	49
§ 9. Filozoficzne podwaliny technologii jako dobra kształtującego społeczeństwo	51
I. Naukowe autokracje	51
II. Technokracja	52
III. Wikinomia, czy li Era Uczestnictwa	53
IV. Netokracja	53
§ 10. Społeczeństwo sieci i społeczeństwo informacyjne	54
I. Relacja z technologią	54
II. Społeczeństwo informacyjne	54
III. Cechy i usługi społeczeństwa informacyjnego	56
§ 11. Nowe dobra cywilizacyjne	57
I. Dane, informacja, wiedza	57
II. Dobra własności intelektualnej	58
III. Kapitał intelektualny	59
IV. Dobra wirtualne	63
1. Pojęcie	63
2. Wirtualna rzeczywistość	64
3. Własność wirtualna	65
4. Dane w wirtualnym świecie	66
V. Nowe technologie	66
VI. Internet	68
§ 12. Zdolność cyfrowa	71
I. Pojęcie zdolności cyfrowej	71
II. Zdolność cyfrowa pracownika informacyjnego	72
III. Twórczość pracownicza a biznes według W. Dyducha i K. Bratnickiej	73
IV. Piramida umiejętności	74
Rozdział IV. Wytwory informatyczne a prawo autorskie	77
§ 13. Uwagi wprowadzające	78
I. Sektor informatyczny a prawo autorskie	78
II. Wytwory informatyczne w świetle prawa autorskiego	79

§ 14. Utwór	80
I. Pojęcie utworu	80
II. Rodzaje utworów	83
Utwór zależny	84
Utwór inspirowany	85
Kompilacja, utwór zbiorowy i utwór}1 połączone	86
Utwór multimedialny	89
III. Twórczość pracownicza w sektorze informatycznym	89
§ 15. Wytwory informatyczne	92
I. Program komputerowy	92
1. Definicja	92
2. Model ochrony programów komputerowych	93
3. Treść praw autorskich :	94
4. Chronione i niechronione elementy programu komputerowego	96
II. Gra komputerowa	98
1. Budowa gry komputerowej	98
2. Kwalifikacja gry komputerowej	100
III. Baza danych	102
IV. Strona www i jej elementy	103
V. Nowe kategorie utworów	107
1. Mapa cyfrowa. Dane	108
2. Specyfikacja istotnych warunków zamówienia (SIWZ) i dokumenty techniczne	111
3. Inne	113
Rozdział V. Modele ochrony autorskoprawnej a sektor informatyczny	115
§ 16. Modele ochron) prawnoautorskiej w systemach prawnych współczesnych gospodarek	116
I. Systemy ochrony	116
1. System monistyczny	116
2. System dualistyczny	116
II. Model własnościowy	117
1. Zakres i specyfika ochrony prawnoautorskiej. Prawa pokrewne - wzmianka	117
2. Autorskie prawa osobiste	121
2.1. Uwagi ogólne	121
2.2. Katalog otwarty	122
2.3. Autorskie prawa osobiste a dobra osobiste	122
2.4. Reżim ochrony	123
2.5. Losy praw osobistych po śmierci twórcy	123
2.6. Wyłączenia	123
3. Majątkowe prawa autorskie	124
3.1. Uwagi ogólne	124
3.2. Rozporządzanie prawem	124
3.3. Czas trwania praw	125

§ 17. Monopol prawnoautorski i jego ograniczenia	125
I. Zakres ochrony	125
II. Wyczerpanie prawa autorskiego. Wyczerpanie w środowisku online	127
III. Dozwolony użytek utworów	129
1. Charakter prawny dozwolonego użytku	130
2. Dozwolony użytek w sektorze informatycznym	133
2.1. Peer-to-peer	134
2.2. Streaming !	135
2.3. Caching	136
2.4. Press clipping	137
3. Digitalizacja i archiwizacja zasobów bibliotecznych i muzealnych (e-biblioteki i e-muzea)	139
IV. Procesowe aspekty prawa autorskiej ochrony wytworów sektora informatycznego. Wyszczególnienie ds. własności intelektualnej	141
§ 18. Najnowsze wyzwania ochrony prawa autorskiej w sektorze informatycznym	143
I. Data mining	143
II. AI - sztuczna inteligencja a prawo autorskie	145
III. Cloud-computing	147
IV. Blockchain	149
Rozdział VI. Umowy autorskoprawne w sektorze informatycznym	152
§ 19. Umowy autorskoprawne w sektorze informatycznym	153
I. Umowy przenoszące majątkowe prawa autorskie	153
1. Umowy wdrożeniowe, utrzymaniowe i serwisowe	154
II. Umowy licencyjne	155
III. Wolne i otwarte licencje oraz ich rodzaje	157
1. Uwagi ogólne	157
2. Rodzaje licencji otwartych	158
2.1. Licencje copyleft i przyzwalające	158
2.2. Licencje wolne i otwarte	159
3. Grupy i typy licencji	160
3.1. Licencje akademickie	160
3.2. Typowe licencje na oprogramowanie	162
3.3. Licencje artystyczne	165
3.4. Licencje Creative Commons	165
Rozdział VII. Ochrona baz danych	168
§ 20. Uwagi wprowadzające	169
§ 21. Pojęcie danych i baz danych	170
I. Pojęcie danych	170
II. Pojęcie bazy danych	170
1. Pojęcie bazy danych w dyrektywie Nr 96/6	170
2. Pojęcie bazy danych w ustawie o bazach danych	171
3. Pojęcie bazy danych w prawie autorskim	171
4. Pojęcie bazy danych w teleinformatyce	172

§ 22. Rodzaje baz danych	173
§ 23. Ochrona baz danych	174
I. Ochrona baz danych na podstawie dyrektywy Nr 96/6	174
II. Ochrona baz danych w prawie polskim	175
1. Ochrona baz danych na gruncie ustawy) o ochronie baz danych	175
2. Ochrona baz danych na gruncie prawa autorskiego	176
III. Ochrona baz danych na gruncie RODO	177
§ 24. Pobieranie baz danych i ich wtórne wykorzystanie	178
I. Pobieranie baz danych	178
II. Wtórne wykorzystanie baz danych	179
Rozdział VIII. Prawo własności przemysłowej w informatyce	181
§ 25. Uwagi wprowadzające	182
I. Wynalazki, wzory przemysłowe, znaki towarowe, know-how a sektor informatyczny	182
II. Ochrona wynikająca z praw własności przemysłowej	185
§ 26. Prawo informatyczne a prawo wynalazcze	185
I. Pojęcie wynalazku	185
II. Pojęcie programu komputerowego	187
III. Wynalazki w obszarze informatyki	188
IV. Patentowanie programów komputerowych	189
1. Ochrona patentowa a ochrona prawnoautorska	189
2. Za i przeciw patentowaniu oprogramowania komputerowego...	190
3. Patentowanie rozwiązań programistycznych w innych krajach	191
3.1. Wprowadzenie	191
3.2. Ochrona w Stanach Zjednoczonych	192
3.3. Praktyka Europejskiego Urzędu Patentowego	193
3.4. Praktyka wybranych krajowych urzędów patentowych	197
4. Patentowanie programów komputerowych w prawie polskim...	197
V. Zdolność patentowa rozwiązań wykorzystywanych w handlu elektronicznym	200
§ 27. Ochrona produktów informatycznych jako wzorów przemysłowych	201
I. Pojęcie wzoru przemysłowego	201
II. Zdolność rejestracyjna portalu internetowego	203
III. Zdolność rejestracyjna gry komputerowej	204
IV. Ochrona wynikająca z prawa do rejestracji	205
§ 28. Wytwory informatyczne a wzór} użytkowe - wzmianka	206
I. Pojęcie wzoru użytkowego	206
II. Wytwory informatyczne a wzory użytkowe	206
§ 29. Prawo informatyczne a prawo znaków towarowych	207
I. Uwagi wprowadzające	207
II. Ogólne uwagi o znakach towarowych	207
III. Naruszenia znaków towarowych w internecie	213
1. Używanie znaku towarowego w nazwach domen internetowych	214

2. Niewidzialne naruszenia prawa do znaku towarowego używanego w Internecie	215
3. Użycie znaku w odesłaniach (linking) i ramkowaniu (framing)	216
IV. Ochrona znaków towarowych w internecie	217
§ 30. Topografie układów scalonych	218
I. Pojęcie topografii układu scalonego	218
II. Topografie układów scalonych a prawo informatyczne	219
§ 31. Know-how w informatyce	219
I. Uwagi wstępne	219
II. Know-how a prawo własności przemysłowej	220
III. Regulacja prawna know-how	221
1. Know-how w prawie polskim	221
2. Dyrektywa w sprawie ochrony niejawnego know-how	223
3. Pojęcie know-how w doktrynie	224
IV. Umowa know-how	225
Rozdział IX. Handel elektroniczny	226
§ 32. Wprowadzenie	227
■ I. Pojęcie handlu elektronicznego	227
II. Wzrost znaczenia handlu elektronicznego	229
III. Różnice między handlem elektronicznym a handlem „tradycyjnym”	230
§ 33. Zawieranie umów w internecie	231
I. Uwagi wprowadzające	231
II. Oświadczenia woli składane w postaci elektronicznej	232
III. Forma elektroniczna czynności prawnej	232
IV. Podpis elektroniczny -	234
V. Sposoby zawierania umów on-line	235
1. Oferta złożona drogą elektroniczną	235
2. Negocjacje prowadzone w internecie	236
3. Aukcje internetowe,	237
§ 34. Wybrane rodzaje umów zawieranych w internecie	238
I. Charakterystyka umów zawieranych w internecie	238
II. Umowy o świadczenie usług drogą elektroniczną	239
1. Pojęcie świadczenia usług drogą elektroniczną	239
2. Regulamin świadczenia usług drogą elektroniczną	241
3. Przykład> umów zawieranych drogą elektroniczną	242
III. Umowa o rejestrację domen\ internetowej	246
§ 35. Ochrona konsumenta w sieci	248
I. Przedkontraktowe obowiązki informacyjne	248
II. Prawo do zwrotu towaru, czyli odstąpienie od umowy	249
III. Reklamacja, rękojmia i gwarancja	250
IV. Instytucje ochrony praw konsumenta	251
§ 36. Pieniądz elektroniczny i kryptowaluty	251
I. E-pieniądz, czyli co?	251

II. Rozwój rynku e-pieniądza a bezpieczeństwo obrotu	253
III. Handel elektroniczny w świetle rozwoju e-pieniądza	254
IV. Kryptomoneta na rynku - status prawny i obrót	255
Rozdział X. Dostęp do informacji publicznej	257
§ 37. Uwagi wprowadzające	> 258
I. Pojęcie informacji publicznej	258
II. Podmiot uprawniony do złożenia wniosku o udostępnienie informacji	261
§ 38. Wniosek o udostępnienie informacji publicznej	262
I. Uwagi ogólne	262
II. Wniosek w formie pisemnej	263
III. Wniosek złożony telefonicznie	263
IV. Wniosek złożony drogą elektroniczną	264
V. Wniosek złożony ustnie	264
§ 39. Sposób udostępnienia informacji	264
I. Termin rozpatrzenia wniosku	265
II. Koszty	266
§ 40. Ograniczenia w udostępnianiu informacji publicznej	266
I. Ograniczenia prawa do informacji publicznej	266
II. Dostęp do informacji publicznej a ochrona danych osobowych ...	267
III. Odmowa udostępnienia informacji publicznej	268
IV. Skarga i odpowiedzialność karna	268
§ 41. Ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego	269
I. Ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego	
- pojęcie i zakres informacji	269
II. Dostęp do informacji publicznej a ponowne wykorzystywanie informacji sektora publicznego	271
§ 42. Ograniczenia prawa do ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego	272
§ 43. Warunki ponownego wykorzystywania informacji sektora publicznego ;	273
I. Warunki ponownego wykorzystywania	273
II. Wniosek	273
III. Opłaty	274
IV. Termin załatwienia sprawy	275
V. Tryb odwoławczy	275
§ 44. Najbliższe zmiany w prawie. Dyrektywa Nr 2019/1024	275
Rozdział XI. Ochrona danych osobowych	< 277
§ 45. Uwagi wprowadzające	278
I. Pojęcie danych osobowych	278
II. Rozwój ochrony danych osobowych	278
§ 46. Prawo do prywatności a ochrona danych osobowych	279
§ 47. Zasady ochrony danych osobowych	282
§ 48. Podstawa prawna przetwarzania danych osobowych	283
§ 49. Obowiązki administratora danych osobowych związane z przetwarzaniem danych osobowych	286

I. Pojęcie administratora danych	286
II. Realizacja obowiązku informacyjnego	287
III. Powierzenie przetwarzania danych osobowych	288
IV. Dokumentacja ochrony danych osobowych	288
Polityka ochrony danych osobowych	289
Instrukcja zarządzania systemem informatycznym służącym do przetwarzania danych osobowych	289
Rejestr naruszeń	290
Rejestr czynności przetwarzania danych osobowych	291
Analiza ryzyka	292
Ocena skutków dla ochrony danych	293
Powołanie Inspektora Ochrony Danych	294
Odpowiedzialność administratora danych osobowych	296
§ 50. Prawa osób, których dane dotyczą	297
I. Prawo dostępu do danych	297
II. Prawo do sprostowania danych	298
III. Prawo do usunięcia danych	298
IV. Prawo do ograniczenia przetwarzania danych	299
V. Prawo do przenoszenia danych	300
VI. Prawo do sprzeciwu	301
VII. Prawo do wniesienia skargi do organu nadzorczego	301
VIII. Prawo niepodlegania decyzjom opartym wyłącznie na zautomatyzowanym przetwarzaniu	302
IX. Profilowanie	302
X. Zautomatyzowane podejmowanie decyzji	302
XI. Realizacja praw osób, których dane dotyczą	303
Rozdział XII. Nowe technologie a prawo do prywatności	305
§ 51. Populacja cyfrowa, prywatność, internet rzeczy i internet ludzi, geolokalizacja	306
I. Uwagi ogólne	306
II. Źródła regulacji prywatności	308
1. Prywatność jako prawo człowieka	308
2. Prywatność jako dobro osobiste	310
III. Pojęcie prywatności	312
1. W poszukiwaniu definicji prywatności	312
2. Rekonstrukcja prawa do prywatności	313
IV. Internet rzeczy i internet ludzi	314
V. Geolokalizacja	317
1. Uwagi ogólne	317
2. Dane geolokalizacyjne jako dane osobowe	317
3. Cele i sposoby wykorzystania danych geolokalizacyjnych	318
§ 52. Technologie lokalizacyjne	318
I. Uwagi ogólne	318
II. Ochrona prywatności w sieciach Wi-Fi	322
III. Prywatność a RFID	323

1. Technologia RFID	323
2. Zagrożenia wynikające ze stosowania RFID	324
IV. Prywatność a monitoring	326
1. Monitoring wizyjny chroni i kontroluje	326
2. Monitoring jako ochrona bezpieczeństwa	326
3. Monitoring jako narzędzie kontroli pracowników	327
V. Prywatność a media społecznościowe	329
 Rozdział XIII. Prawo geoinformacyjne	331
§ 53. Uwagi wprowadzające	331
I. Zagadnienia wstępne	331
1. Prawne pojęcie geoinformacji	333
§ 54. Historia źródeł prawa geoinformacyjnego w ujęciu prawnym	336
I. Projekt Międzynarodowej konwencji o regulacji geoinformacji ...	336
1. Zagadnienia wstępne	336
2. Cele i założenia Międzynarodowej Konwencji o regulacji geoinformacji	337
3. Historia i źródła unijnego prawa geoinformacyjnego	339
4. Informacja przestrzenna a informacja publiczna	342
§ 55. Modele udostępniania danych przestrzennych	344
I. Zagadnienia wstępne	344
II. Modele udostępniania danych przestrzennych	345
III. Model licencyjny w regulacji INSPIRE	348
1. Licencja podstawowa i szczególna	348
Indeks rzeczowy	351

oprac. BPK